

A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG PROGRAMJA

2011. december

A 4K! pártprogramjának alapvetését tartod a kezvedben.

A pártprogram a párt hosszú távú és általános célkitűzéseit rögzíti, és csak azokra a területekre koncentrálnak, amelyek a 4K! céljai szempontjából kulcsfontosságúak. A végleges pártprogramot a teljes tagság alakítja ki és az alakuló kongresszus fogadja el.

„Haza csak ott van, hol jog is van.”
— Petőfi Sándor

A program alapja: A patriotizmus

A 4K! programja a patriotizmusra épül. A patriotizmus határozza meg a célkitűzéseinket, értékválasztásainkat és döntéseinket.

A patriotizmusnak három nagy célja van: Magyarország önrendelkezése, a valós demokratikus öngazgatás és a mindenki számára járó tisztességes boldogulás lehetősége. Ez a három cél szorosan összefonódik és egymást feltételezi.

Egy olyan szabad Magyarországra hiszünk, amely mindenki számára lehetőséget nyújt az emberhez méltó életre, és ahol egymás iránti felelősségvállalással a közös világunk alakításában mindenki szabadon részt vehet.

A magyar történelemből azoknak a törekvéseknek az örökösének tartjuk magunkat, amelyek Magyarország függetlenségéért, lakóinak önrendelkezéséért és a társadalmi igazságosságért küzdöttek. Ezért előképünknek tartjuk a 19. századi nemzeti progressziót, a 48-as, 18-as és 56-os forradalmakat és a szociáldemokrata mozgalmat.

Nem tartjuk jónak azokat a rendszereket, amelyek a patriotizmusnak csak egy-egy elemét valósították meg mindhárom helyett. Nem tekintjük a magyar történelem fényes korszakának a Horthy-korszakot, amely bár nagy hangsúlyt fektetett Magyarország önrendelkezésére, ezt egy szűk elit támogatásával, radikális társadalmi egyenlőtlenséggel, milliók mélyszegénységben tartásával és a demokratikus részvétel korlátozásával párosította. Nem tartjuk megvalósult utópiának a szocializmust sem, amely, noha az országunk minden lakója számára létbiztonságot teremtett és megszüntette a nyomor legembertelenebb formáit, az országot szovjet csatlóssá tette és megszüntette a közös akaratformálás lehetőségét.

A 4K! számára a patriotizmus azt jelenti, hogy egy olyan Magyarországon szeretnénk élni, ahol az ország függetlensége társadalmi igazságossággal és a közös döntések lehetőségével párosul.

A történelmi helyzet: A harmadik köztársaság kudarca

Az 1989-ben kikiáltott harmadik köztársaság, ami a nagy újrakezdés lehetőségét ígerte Magyarország számára, mind társadalmi legitimációjában, mind intézményrendszerében megbukott.

A harmadik köztársaság eredeti ígéreteiből vajmi keveset teljesített. Megteremtette a stabil többpártrendszert, a jogállamot, és mindenki számára biztosította az alapvető szabadságjogokat. A demokrácia ezen alapjainak biztosításán kívül azonban nem sokat ért el. Az önkormányzatiság kiüresedett, és nem adott lehetőséget a valós helyi öniszerveződésre. A pártok nem képviselték a népakarat valódi kialakításának a lehetőségét, helyette egy szűk politikai elit és az oligarchisztikus üzleti érdekek fogságába estek. A harmadik köztársaságban a közügyekben való társadalmi részvétel lehetősége a pusztán minimumra korlátozódott.

Az új gazdasági rendszer a tisztas megélhetés lehetőségét egyáltalán nem tudta mindenki számára biztosítani. Előbb újra megjelent, majd rohamosan nőni kezdett a mélyszegénység és az embertelen nyomor. Két évtized elmúltával az ország egyes részein középkori állapotok uralkodnak. A társadalmi mobilitás, amelyet a szocializmus állami eszközökkel biztosított, lényegében megszűnt. A rendszerváltás nyerteseit leszámítva a társadalom többsége számára mindennapos lett a létbizonytalanság.

A szovjet alárendeltségből felszabaduló Magyarország nem alakított ki önálló külpolitikát. A harmadik köztársaság politikai elitje teljes mértékben egyetértett abban, hogy az országnak passzívan követnie kell a mindenkori amerikai és EU-s politikát. A korábbi nyílt politikai függést az EU magállamaitól és a külföldi hitelezőktől való gazdasági függés váltotta fel.

A patriotizmus három célkitűzéséből a harmadik köztársaság a demokratikus öniszerveződést és a Magyarország önrendelkezését csak minimálisan, a társadalmi igazságosságot pedig egyáltalán nem tudta megvalósítani.

■ Széteső társadalom

A rendszerváltáskor a szocializmusban közös munkával előállított, állami tulajdonban levő közvagyonot elkótyavetyélték, és nem törekedtek arra, hogy érdemi termelő munka maradjon Magyarországon. A privatizáció nélkülözött bármiféle stratégiát, működőképes ágazatok váltak a külföldi piacsinálás áldozataivá. A szocializmusban kollektívan felépített értékek semmivé váltak, ráadásul az uralkodó propaganda azt mondta, hogy mindez soha nem is ért semmit.

Az új gazdasági rendszerben tömegeknek nem jutott munka. A szocializmusban elért civilizációs minimumot, miszerint a társadalom senkit nem hagy teljesen kihullani magából, veszni hagyta. A harmadik köztársaság ráadásul szinte teljes egészében sorsára hagyta a cigányokat, ami a demográfiai válsággal párosulva mostanra etnikai erőszakkal fenyeget.

Az új rendszerben azok, akiknek van lehetőségük dolgozni vagy vállalkozni, többnyire csalásra kényszerülnek. A kizárólag a külföldi működőtőke idecsábítására építő fejlődési modell eredményeképp a magyar gazdaság kettészakadt egy exportképes multinacionális szektorra és a hazai kis- és középvállalkozásokra, amelyek nem csak gyengék, de az irreális adóterhek miatt a szürkegazdaságba kényszerülnek.

Egy olyan világ jött létre, amelynek az ideológiája ugyan a szabad verseny, de aminek a valóságában a többség csalásra kényszerül a túlélés érdekében, és ahol mindennapos élmény, hogy a jó szándék és a tehetség ellenére teljesen tisztességesen képtelenség boldogulni.

Az óriási szürkegazdaság eredményeképp az állam is elkezdett kivérezni. Miközben elveszett az adósságspirálban és mozgásterét a hazai oligarchia és a külföldi befektetők határozzák meg, egyre kevésbé képes a közszolgáltatások kielégítő fenntartására.

A szocializmusban az önszerveződéstől eltiltott és kizárólag egyéni útkeresésre kényszerített emberek a harmadik köztársaságban sem szervezték meg a hatékony érdekvédelmüket. Paradox módon a szocializmusnak hiába volt marxista ideológiája, az egyéni kiskapuk rendszerében éppen azt nem tanulták meg a munkavállalók, hogy egy kapitalista társadalomban közös érdekérvényesítésre van szükségük.

Az emberek többsége számára a harmadik köztársaság a mindennapi életben azt jelentette, hogy nem tudnak érdemben beleszólni a közügyekbe, kiszolgáltatottá válnak a munkahelyeiken és a törvények kijátszására kényszerülnek a túlélés érdekében, miközben fokozatosan elvesztik a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférésüket.

A harmadik köztársaságnak, mivel igazságtalan társadalmi rendszer volt, nem voltak tartalékai, ezért az első komoly politikai és gazdasági válságba belebukott.

■ **A harmadik köztársaság bukása: az Orbán-rendszer**

A harmadik köztársaság politikai válsága és a gazdasági világválság eredményeként a Fidesz a 2010-es választásokon megszerezte a parlamenti helyek kétharmadát. Ezt a többséget a Fidesz arra használta fel, hogy az erre való társadalmi felhatalmazás nélkül egy új rendszer felépítését hirdesse meg. Egypárti alkotmányozásba kezdett és a saját képére formált új választási rendszert alakított ki.

Az Orbán-rendszer azonban nem állította más pályára az országot, mint amin az a harmadik köztársaság idején haladt. Újdonsága pusztán annyi, hogy nyíltan visszavonja a harmadik köztársaság korábban sem teljesült ígéreteit: már a látszatát sem akarja fenntartani, hogy a mindennapi emberek érdemben beleszólhatnak a közügyekbe, és nyíltan kimondja, hogy nem fog mindenkinek munka és tisztes megélhetés jutni.

Az Orbán-rendszer a Horthy-rendszerből ismert hagyományos jobboldali stratégiát folytatja: igyekszik növelni Magyarország önrendelkezését és mozgásterét, belül ugyanakkor korlátozza a demokráciát, megrendíti a jogállamot és felső rétegeket támogatja a megrendült középosztállyal és a szegényekkel szemben. Az Orbán-rendszer víziója egy olyan ország, ami teljesen az ő gazdasági és politikai elitjének kezében van: ahol se kívülről, se belülről nem diktálhat nekik senki.

Az Orbán-rendszer létrejötté a korábbi elhibázott fejlődési modellünk eredménye. Egy igazságtalan társadalmi rendszert, ami a többség számára nem nyújt perspektívát, egy idő után csak autoriter eszközökkel lehet fenntartani. Az új rendszer nem a kitorést keresi Magyarország jelenlegi helyzetéből, hanem erővel tartja a régi pályán, mert azon már csak így lehet rajta tartani.

■ A kiút Magyarország válságából: új fejlődési pálya és negyedik köztársaság

A rendszerváltás ígérete az volt, hogy egy igazságos játékkeret teremt, ahol mindenki egyénileg versenyezhet, és mindenki a képességei szerint boldogulhat. Két évtized alatt kiderült, hogy a pálya valójában soha nem volt igazságos. Ezért nincs más választásunk, mint hogy együtt változtassuk meg az egész pályát.

A harmadik köztársaság bukása és az Orbán-rendszer után Magyarországnak modellváltásra van szüksége. Ennek a változásnak egyszerre kell politikainak, közjoginak, gazdaságinak és társadalmi lennie.

Olyan negyedik köztársaságot kell létrehoznunk, ami megváltoztatja Magyarország pozícióját a világgazdaságban, annak érdekében, hogy minden lakójának lehetőséget nyújtson a boldogulásra, ahol az állam elég erős ahhoz, hogy fenn tudja tartani a közszolgáltatásokat, és ahol a részvételi demokrácia révén az emberek formálni tudják a világukat.

A köztársaság újraalapítása, az ország új fejlődési pályára állítása és az önálló külpolitika megteremtése áll a 4K! programjának középpontjában.

„A cél: szabadság s alkotmányos jog minden magyarnak; nemzeti jólét, mely a szabadság gyökeréből hajtson; közös teherviselés különbség nélkül, s az alkotmányos szabadság közös élvezete.”

— Kossuth Lajos

A köztársaság újraalapítása

A 4K! számára a patriotizmus azt jelenti, hogy hazánk minden lakójának érdemi beleszólása kell legyen a közös világunk kialakításába. Legfontosabb feladatunk ezért a magyar alkotmányos fejlődést megakasztó, illegitim egypárti alkotmány után a valódi részvételt biztosító negyedik köztársaság megteremtése és a kisebbségek integrációja az új köztársaságba.

■ A negyedik köztársaság megteremtése

1) Alapelvek

a) A köztársaság a népuralom formája

A népuralom, demokrácia azt jelenti, hogy minden hatalom a népé: az állam hatalmának forrása kizárólag a nép, az állampolgárok közössége. Olyan független ország vagyunk, amelynek kizárólag az állampolgárai határozzák meg, hogy az állam mit tesz.

A köztársaság a függetlenség és a népszuverenitás elvének gyakorlati megtestesítése. A köztársaság azt jelenti, hogy az állampolgárok közössége maga dönt a saját sorsáról, maga ad választ azokra a kérdésekre, amelyek a közösséget érintik: meghatározza az állam politikai irányvonalát, az államhatalom szerveinek összetételét, ellenőrzi azok működését és egyenlő feltételek mellett vesz részt az állami feladatok megvalósításában.

b) A köztársaság csak jogállamként működhet

A köztársaság felépítésének és működésének rendező elve a jogállamiság. A jogállamiság azt jelenti, hogy a közhatalom a jognak alávetve, kiszámíthatóan szabályozottan működik; a jog uralma alá rendelt államot jelenti. A jogállamban minden állampolgár egyenlő feltételekkel vehet részt az állam munkájában, vállalhat közfeladatot, lehet politikai szerveződések tagja. A politikai erők a jog által meghatározott kereteken belül működhetnek, és ezeket a kereteket nem alakíthatják át céljaik elérésének érdekében. Minden demokratikus politikai erőnek feladata a fentieket garantálni.

2) A probléma

a) A köztársasági államformának nem volt valós tartalma

A köztársaság alapelvei nem érvényesülnek a gyakorlatban Magyarországon, csupán hangzatos jelszavak. Hiányzik a valós képviselet, hiányzik a közügyekbe beleszólás valós lehetősége. A politika, a politikai elit uralkodik a népen, és nem a nép a politikán, így a köztársaság csak üres forma maradt, amely szerint névleg az állam működik, és amelynek formális rendje szerint a törvényeket meghozzák, de a gyakorlatban nem érvényesül. Ez a kiüresedett forma lehetőséget ad arra, hogy egy elkülönült, zárt térben működő vezető réteg gyakoroljon hatalmat a társadalom felett, úgy, hogy a jogszabályokat pusztán eszközként használja hatalma megtartására. Egy igazi köztársaságban azonban az állam nem lehet a mindenkori kormányzat, a végrehajtó hatalom eszköze, annak az állampolgárok közösségét kell szolgálnia. Ezért a demokratikus működést helyre kell állítani, a köztársaságot meg kell tölteni tartalommal.

b) A harmadik köztársaságban megrendült a bizalom

A rendszerváltáskor kialakított demokratikus berendezkedés egy stabil jogrendszert hozott létre, de a gyakorlatban nem biztosított az állampolgároknak valós ellenőrzést a hatalom felett. Az, hogy 2006 és 2010 között a választók többségének nyilvánvaló akarata ellenére nem volt lehetőség a hatalmon lévő kormány elmozdítására, aláásta az államba, a politikai hatalom birtokosaiba vetett bizalmat. E nélkül a bizalom nélkül a rendszer nem működőképes. A harmadik köztársaság közjogi rendszere nem tudott megoldást nyújtani a válságra, és az ebből fakadó bizalomvesztés jelentősen korlátozza a népszuverenitás elvének érvényesülését.

c) Az egypárti alkotmányozás megakasztotta az alkotmányos fejlődést

A bizalomvesztés miatt a társadalomban óriási igény támadt a köztársaság megújítására. Ezzel a helyzettel visszaélve a Fidesz 2012-ben egy olyan, demokratikus felhatalmazás és konszenzus nélküli, egypárti alkotmányt léptet hatályba, amely csupán formájában jogszerű, de minden legitimitást nélkülöz. Az új alkotmányos berendezkedés csak a formai követelményeknek felel meg, azonban a nép hatalmát nem biztosítja.

Az egypárti alkotmány megakasztotta a szocializmus vége óta tartó alkotmányos fejlődést. Nem válaszolt a köztársaság válságára, hanem tartóssá tette azt. A 2012-ben hatályba lépő alaptörvény rendszere a döntéshozó személyét, a „jó vezetőt” helyezi a középpontba, a jogot alárendeli a politikai döntéseknek, így nyíltan szembemegy a jog uralmával az államhatalom felett. Ezáltal megkezdi a jogállamiság és a köztársaság felszámolását.

3) A 4K! céljai

a) A negyedik köztársaság megteremtése

A párt közjogi célja egy új, széles társadalmi konszenzuson alapuló negyedik köztársaság megteremtésében való részvétel, amely egy demokratikus alkotmányozási folyamattal és népszavazással jóváhagyott új alkotmánnyal helyreállítja a jogállamiság és a népszuverenitás érvényesülését. Ezt a politikai célt demokratikus eszközökkel kell elérni, együttműködve minden olyan politikai erővel, amely demokratikus módon, a köztársasági értékrend zsinórmértékével mérve, a jogállamiság alapelveit figyelembe véve kész tenni ennek megvalósításáért.

b) A negyedik köztársaság alkotmányos alapjai

A köztársaságnak nincs olyan formája, amely körülményektől, a társadalmi és gazdasági környezettől függetlenül működőképes, ezért a köztársaság intézményi felépítésének nem elég pusztán egy elméleti modellnek megfelelnie, alapelveinek a gyakorlatban is érvényt kell szerezni. A köztársasági intézményrendszernek ezért egyrészt tükröznie kell a politikai hagyományokat, az országra jellemző sajátos társadalmi, gazdasági viszonyokat, másrészt folyamatos felülvizsgálatra van szükség, hogy alapelvei érvényesülnek-e.

A negyedik köztársaság alkotmányos alapjait a magyar köztársasági hagyománynak kell képeznie. Ennek alapelveit az 1848-as és az 1918-as forradalom, az 1946-os köztársaság és az 1956-os forradalom törekvései, valamint a harmadik köztársaságban kialakult alkotmányos hagyomány rajzolja ki. Az alkotmányos fejlődést megakasztó, 2012-ben hatályba lépő alaptörvényvel szemben, a két évtizedes jogállami fejlődés tapasztalatainak figyelembevételével kell megalkotni a negyedik köztársaság intézményi rendszerét.

Ennek során meg kell tartani azokat a megoldásokat, amelyek a köztársaság stabil működését garantálni tudták, és fel kell számolni mindazt, ami a népszuverenitás alapelveinek csorbításával az állampolgári kontroll lehetőségét csökkentette az állam működése felett.

Az új, konszenzuson alapuló alkotmányos berendezkedésnek arra kell törekednie, hogy helyreállítsa és tovább fejlessze a 2012-ben hatályba lépő alkotmány miatt csorbát szenvedett demokratikus intézményeket. Így különös figyelmet kell fordítani a népszuverenitás valós érvényesülésére, a jogállamiság betartására. Felül kell vizsgálnia a hatalmi ágak szétválasztásának érvényesülését, és hatékonyan ki kell zárnia a pártokat az állami szervek közvetlen irányításából. Biztosítani kell a helyi közösségek önrendelkezését, megszüntetni a központosító törekvéseket. Helyre kell állítani a független alkotmányossági kontrollt, valamint az emberi és állampolgári jogok feltétlen érvényesülését.

c) A negyedik köztársaság és a részvételi demokrácia

A szakmai irányítás a kormányzat feladata, de szükséges, hogy az állampolgárok folyamatosan ellenőrizni tudják az irányok meghatározását és betartását. A közvetlen és a képviselői demokrácia ésszerű arányának helyreállításával az állampolgárok közössége valóban, folyamatosan és hatékonyan kell, hogy ellenőrizze a közhatalmat gyakorlókat, enélkül a népszuverenitás csak formálisan érvényesül. A négy évenként leadott szavazatán túl is lehetőséget kell biztosítani, hogy az állampolgár demokratikus módon és valódi súllyal nyilvánítson véleményt a legfontosabb kérdésekben. Ehhez az információs forradalom vívmányait fel kell használni az intézményrendszer kialakítása során.

A közügyekben való állampolgári részvétel növelése elsősorban a helyi közösségek önrendelkezésének erősítésével érhető el. Olyan önkormányzati rendszert kell létrehozni, amelyben az országos politikától függetlenül, a pártfegyelem helyett a helyi érdekeket figyelembe véve születnek meg a döntések. Ehhez vissza kell fordítani a megindult központosítást.

d) A negyedik köztársaság mint szociális jogállam

A negyedik köztársaságnak olyan szociális jogállamnak kell lennie, amelynek célja, hogy a társadalmi, gazdasági és kulturális élet minden részében enyhítse a szociális feszültséget és elősegítse a társadalmi csoportok és az egyes állampolgárok közötti szolidaritást és együttműködést.

■ A közösség helyreállítása

1) Alapelvek

A 4K! a köztársaság elvének alapján határozza meg azt a közösséget, amit a közös országunk jelent, vagyis Magyarország a magyar állampolgárok közössége, akik együtt tartják fenn az államot, és együtt alakítják a saját sorsukat. Ebbe a közösségbe minden állampolgár beletartozik. Ezen joguk bármilyen fokú megvonása a köztársaság elvét sérti.

2) A probléma

Magyarország történelme során ezt a köztársasági elvet alapvető sérelmek érték. A trianoni döntés magyar állampolgárok millióit szakította el Magyarországtól, és kényszerítette őket a saját akaratok ellenére, hogy más államok keretei között éljenek. A második világháborúban zsidó és cigány állampolgárok százazreitől vonták meg a magyar politikai közösséghez való hozzátartozásuk jogát, sokukat kivégezték vagy náci haláltáborokba deportálták.

Ezek a sérelmek a magyar politikai közösség összetartozásának alapjait rengették meg. Elszámolni velük csak a teljes magyar politikai közösséget összefogó köztársasági elv alapján lehet és kell.

Történelmi és társadalmi okok miatt a mai Magyarországon a köztársaság és a közösség kérdése elsősorban a cigány kisebbség, a határon túli magyarok és a bevándorlók kapcsán merül fel.

3) A cigányok

a) A probléma

1) A cigányság levált a magyar politikai közösségről

A szocializmus a cigányságot egy teljesen marginális helyzetből integrálta a szocialista állam rendszerébe. A rendszerváltás után a munkahelyekről ők estek ki az elsők között, és a gazdasági integráció útja azóta sem nyílt meg előttük. A cigány önkormányzatok, amiket eleve nem a cigány érdekek alapján, hanem a határon túli nemzetpolitika céljából hozott létre a magyar állam, bürokratikus szervezetek maradtak, amelyek nem szolgálták a cigányok politikai részvételét. A cigány politikai képviselő alapvetően a magyar pártoktól és pénzosztó szervezetektől való függés és a kliens-patrons

viszonyok szintjén maradt. A felülről nyújtott segítség elvére épülő romaprogramok nem eredményezték a legalsó rétegek felemelkedését, és nem tartalmazták a lehetőséget, hogy a folyamatot alulról ellenőrizni tudják azok, akiket megcélzott.

II) A cigányság jelentős része nyomorba és illegalitásba csúszott

A rendszerváltás után gazdaságilag ellehetetlenített magyar vidéken a cigányság gyakran középkori körülmények közé csúszott vissza. A megélhetéshez illegális formákhoz nyúl, és az ugyancsak elszegényedéstől sújtott helyi lakossággal egyre feszültebb viszony alakul ki. Ezekre a feszültségekre a politikai elit nem volt hajlandó reagálni, és a feszültség bármilyen felemlítését a rasszizmus vádjával elutasította. Ennek köszönhetjük, hogy a szélsőjobb a „cigánybűnözés” kimondását fel tudta használni a saját felemelkedésére.

III) Fennáll az etnikai erőszak veszélye

Ma a cigányság tömegeinek nincs lehetőségük a megélhetésre a törvényes gazdasági kereteken belül, a cigányokat egyik oldal sem tartja a magyar politikai közösség részének, és nincsen olyan politikai képviselő, amely érdemben képviselné az érdekeiket. A magyar politikai közösség olyan súlyos, jelenbeli problémájáról van szó, amely a jövőben katasztrofális konfliktusokhoz vezethet, ha a köztársasági összetartozás elvei szerint nem oldjuk meg közösen.

b) A 4K! céljai

I) Gazdasági szerkezetváltás

Ahhoz, hogy a cigány-magyar viszony a magyar vidéken megváltozzon, szükség van a teljes jelenlegi gazdaság szerkezet megváltoztatására, amely munkanélküliséget és szegénységet termel és a magyar vidéket légtüres térben tartja. A cigányság gazdasági integrációja csak a teljes ország új fejlődési pályára állításával együtt valósítható meg.

II) Az integráció állami eszközeinek használata

A gazdasági szerkezetváltás mellett ahhoz, hogy a cigányság a magyar politikai közösség teljes jogú része lehessen, elengedhetetlen az integráció állami eszközeinek alkalmazása:

A diszkrimináció kemény szankcionálása. A 4K! elutasítja a faji felsőbbrendűség gondolatát bármelyik oldalról, és aktívan közbelép a faji felsőbbrendűség elvének bármilyen alkalmazása ellen.

A középkori viszonyok felszámolása. A 4K! nem tekinti az egyéni szabadságjogokhoz vagy a kulturális romantikához tartozónak a középkori viszonyokat. Az államnak be kell avatkoznia, és az oktatás, higiénia, lakhatás, férfi-nő viszonyok területén garantálnia kell, hogy aki cigánynak születik, ugyanolyan esélyekkel indulhasson, mint a többségi társadalom tagjai.

Fellépés a bűnözés ellen. Az államnak egyaránt fel kell lépnie a cigányságot kívülről és belülről sújtó szervezett bűnözés, valamint a mai megélhetési viszonyokból fakadó illegális jövedelemszerzés ellen. Ez egyfelől a megélhetés legális formáinak biztosítását, másfelől az illegális formák elleni törvényes fellépést jelenti.

A valódi mobilitást elősegítő szegénypolitika. Olyan szegénypolitikára van szükség, ami nem gettósít, és nem a kliens-patrónus viszonyokat konzerválja.

III) Partneri viszony a cigány önszerveződéssel

Ahhoz, hogy a cigányság tömegei hiteles érdekképviselőkhöz jussanak a magyar politikai közösségen belül, a felülről nyújtott segítség nem elég. Ahhoz, hogy a szegénységben élő cigányság ne legyen kiszolgáltatva a magyar és cigány politikai elitnek, egy olyan politikai mozgalomra van szükség, ami cigány oldalról felépíti az érdekképviselőket és a képviselők ellenőrzésének a lehetőségét. A 4K! a cigány integráció folyamatában egy ilyen mozgalom egyenlő partnere kíván lenni.

4) A határon túli magyarok

A trianoni döntés által elszakított magyarság a közös történelem és kultúra révén hozzátartozik a magyar közösséghez. Mivel a magyarságnak ez a része erőszakkal, saját akarata ellenére került a határokon kívülre, Magyarországnak feladata a határon túli magyarság érdekképviselőiben segítséget nyújtani. Ennek során azonban nem rendelheti alá a határon túli magyarság érdekeit a magyar belpolitikai konfliktusoknak, és a határon túli magyarság politikai érdekképviselőibe belpolitikai érdekekből nem avatkozhat be.

A 4K! támogatja, hogy a határon túli magyarok könnyített eljárással magyar állampolgárságot kaphassanak. Az ország sorsáról azonban továbbra is azok kell hogy döntsenek, akik itt élnek, és az állami juttatásokban azok kell hogy részesüljenek, akik itt fizetnek adót. Ha nem Magyarországon élő

és nem itt adózó állampolgárok is dönthetnek az ország sorsáról és kaphatnak állami juttatásokat, az ellentétet szíthat a Magyarországon élő és határon túli magyarok között. Ennek a konfliktusnak a lehetőségét el kell kerülni, mert betetőzné a nemzet trianoni szétszakítását.

5) A bevándorlók

A világgazdaság átalakulása, a lehetséges konfliktusok és környezeti problémák miatt várható, hogy a következő évtizedekben az eddigieknél erősebb bevándorlási hullámok érik el Magyarországot. Ugyanakkor a magyar népesség elöregedőben van, ami idővel gazdasági és szociális problémákhoz vezethet. A bevándorlás részben megoldhatja ezt a problémát.

A 4K! a bevándorlást a politikai közösség köztársasági elve szerint kívánja kezelni: mindenki, aki Magyarországon él és dolgozik, jogosult az állampolgárságra és a politikai részvételre. Ugyanez az elv feltételezi, hogy azok, akik a köztársaság részévé kívánnak válni, valóban elfogadják a Magyar Köztársaságot új hazájuknak. A bevándorlás feltétele az integráció. Az államnak feladata, hogy az integrációt elősegítse és ellenőrizze.

„Minket kergettek előre, nem volt szabad hátranézni, meglátni, honnan megyünk robogva. Meglátni, hogy néhány fáraóé ez az ország, hogy szennyes állati életben tartják a milliókat.”

— Ady Endre

Új fejlődési pálya

■ Alapelvek

1) A gazdasági fejlődés nem történhet a társadalom kárára

Egy valódi köztársaságban, amely a nép önrendelkezését valósítja meg, a gazdasági fejlődés minimális célja az, hogy a társadalom minden tagja biztosítani tudja az alapszükségeit kielégítését: az egészséges ételt, az egészségügyi ellátást, a tanulás lehetőségét, a lakhatást, a ruházzkodást és a tisztességes fizetéssel járó, emberhez méltó munkát.

A rendszerváltás óta a profitot a társadalmi érdekek elé helyező politika súlyos társadalmi károkat okozott. A 4K! szerint olyan gazdaságpolitikára van szükség, amely a gazdaság fejlődését nem függetleníti annak társadalmi következményeitől. Az olyan fejlődést, amely a GDP növekedése mellett tömeges elszegényedést okoz, és a társadalom egyre szélesebb rétegeit fosztja meg az alapszükségeik kielégítésének lehetőségétől, nem tekintjük valódi fejlődésnek.

Ahhoz, hogy a gazdaság fejlődése ne a társadalom kárára történjen, alapelvek kell tekinteni, hogy a tulajdoni viszonyokat is társadalmi viszonyoknak tekintjük, és mint ilyeneket, nem helyezzük más társadalmi szempontok fölé.

2) A munkavállalók jogai

A 4K! szerint a méltósággal élt, értelmes emberi életnek elengedhetetlen része az, hogy az ember ne csak állampolgárként és fogyasztóként, hanem munkavállalóként is érdemben hozzájárulhasson a környezete kialakításához.

A 4K! magáénak vallja azt a szociáldemokrata alapelveket, hogy a termelésben a tőke által játszott szerep nem felsőbbrendű a munkavállalók által játszott szerepnél. Amikor a termelés körülményei kizárólag a tőke igényeinek megfelelően lesznek kialakítva, a végeredmény társadalmilag összességében veszteséges lesz. Egy olyan gazdaságfejlődés, amely nem szakad el a társadalmi fejlődéstől, elképzelhetetlen a munkavállalók védelme és részvétele nélkül.

Ehhez biztosítani kell azokat az alapjogokat, amelyek a munkavállalók juttatásait, biztonságát, szerveződési és tárgyalási képességét megalapozzák. Vissza kell fordítani a rendszerváltás óta követett irányt, amely folyamatosan növeli a munkavállalók kiszolgáltatottságát. A 4K! célnak tekinti, hogy a munkavállalók a gazdaság minél nagyobb területén érdemben alakíthatják a saját munkakörülményeiket, és a szakszervezetek ne csak az állami szektorban legyenek érdemi súlyú tárgyalópartnerek.

3) A köztulajdon és a dolgozói tulajdon szerepe

Ahhoz, hogy a társadalmi szempontok a gazdaságban érvényesülhessenek, elengedhetetlen a hatékony állami cselekvés, ami a gazdaság stratégiai fejlesztésének és a közjó védelmének kereteit megadja.

A 4K! nem hisz abban, hogy az állam szükségszerűen rossz gazda. Az állam mai működése sok esetben nem hatékony, pazarló és korrump. Erre adott reakcióként azonban nem vonulhat ki az ország működtetéséből, hanem hatékonyabbá, átláthatóbbá és ellenőrizhetőbbé kell tenni a működését, hogy aktívan részt tudjon venni az ország fejlesztésében.

Ahhoz, hogy egy társadalmi szempontokat integráló gazdaság alakuljon ki, szükség van a gazdaság azon szektorának bővítésére, amely a dolgozói tulajdonon alapul (szövetkezetek), és az öncélú profitképzés helyett a termelő közösségek saját szükségleteinek a kielégítését szolgálja. A 4K! a dolgozói tulajdonú vállalatokat nem a szociálpolitika egyik eszközeként, hanem a gazdaság teljes jogú szereplőjeként gondolja el. Ugyanakkor ahhoz, hogy ezt a helyet elfoglalhassák, szükség van ezeknek a vállalatoknak a törvényi környezettel és támogatásokkal való erősítésére.

4) Fenntarthatóság: a környezetvédelem nem részpolitika

A környezetet a 4K! olyan közjónak tekinti, amelynek védelme nem korlátozódhat egy önálló részpolitikára, hanem a gazdaság és az állam egészét átható elvnek kell lennie. A környezet közös életfeltételeinket jelenti. Az államnak feladata, hogy ezeket megvédje, a fenntarthatóságot szolgáló nemzetközi együttműködésben részt vegyen, és megakadályozza, hogy a környezeti károk szociális hátrányait a társadalmi erőviszonyok szerint át lehessen hárítani másokra.

■ A probléma

1) Nem közeledünk a Nyugathoz

Az elmúlt húsz év gazdasági modellje arra a hitre épült, hogy Magyarország gazdasága egyre közelebb kerül Nyugat-Európához. A rendszerváltás utáni összeomlást, az elbocsátásokat, a 90-es évek megszorításait mind-mind a Nyugat felé való gazdasági közeledés ígéretével fogadtatták el a kormányok a magyar társadalommal. A gazdasági közeledés ígérete a magyar társadalom nagy részének azt jelentette, hogy néhány évig összeszorított fogakkal túrni kell a nehéz és egyre nehezedő életkörülményeket, de hosszú távon minden jobbra fordul majd, és mi is úgy fogunk majd élni, mint osztrák szomszédaink. Ez az illúzió és vele együtt a gazdasági modell az elmúlt évek során két szempontból is megbukott. Egyrészt mostanra világosan kiderült, hogy a közeledés ígérete hamis volt, a gazdasági konvergencia során valójában Magyarország alárendelt viszonyba került a Nyugattal szemben. Másrészt az illúziónk tárgya, Nyugat-Európa is súlyos válságba került.

2) A külföldi befektetések nem állították fejlődési pályára az országot

A konvergencia hamis illúzióját kínáló gazdasági modell alapja a külföldi működőtőke Magyarországra vonzása volt. A gazdaság felemelkedését a rendszerváltás utáni kormányok kivétel nélkül attól remélték, hogy befektetőbarát környezetet létrehozva minél több külföldi tőkét hozzanak az országba. A befektetőbarát környezet a gyakorlatban leginkább multinacionális vállalatoknak nyújtott adókedvezményeket és olcsó hazai munkaerőt jelentett. Magyarország gazdaságfejlesztési stratégiája kizárólag a működőtőke vonzásán alapult és szinte mindent ennek a célnak rendelt alá. Mostanra világosan kiderült, hogy ez a stratégia megbukott, valós felemelkedéshez egyáltalán nem vezetett, a gazdasági közeledés elmaradt. Továbbra is a világgazdaság félperifériáján vagyunk, és az Európai Unió jelenlegi intézményrendszere – irányított transzferek, a munkaerő és a tőke szabad áramlása, stb. – csak erősíti ezt az állapotot.

3) A neoliberális világgazdasági modell megbukott

Magyarország válságával párhuzamosan, attól függetlenül Nyugat-Európa és a neoliberális világgazdasági modell időközben szintén mély válságba került. Az elmúlt néhány évben kiderült, hogy a neoliberális doktrínákon alapuló világgazdasági berendezkedés fenntarthatatlan, azonban az még nem látszik világosan, hogy milyen irányba alakul át. Magyarországnak egy hektikus, átalakulóban lévő világban kell megtalálnia új fejlődési pályáját, ami felválthatja a rendszerváltás óta folytatott kudarcos irányt.

4) Magyarországon kettős gazdaság szerkezet alakult ki

A rendszerváltás következményeként Magyarországon kettős gazdaság alakult ki és konzerválódott az elmúlt 20 évben. A piacgazdaság új viszonyai között a lakosság egy része vállalkozóként vagy munkavállalóként megtalálta a helyét a magyar gazdaság világgazdaságba integrálódott részében. A lakosság jelentős része számára ugyanakkor ez az új gazdasági rend nem nyújtott semmilyen alternatívát. A rendszerváltás után tömegek szorultak ki a gazdaságból, és vagy munkanélküliek lettek, vagy a szürke-, ill. feketegazdaságba szorulva kénytelenek boldogulni. A kettős gazdaság egyik következménye, hogy egyre szélesebb tömegek csúsznak le egzisztenciálisan és szociálisan. Ezzel párhuzamosan szintén széles tömegek kényszerültek olyan helyzetbe, hogy életszínvonalukat, egzisztenciájukat csak úgy képesek fenntartani, ha nem fizetnek személyi jövedelemadót, társadalombiztosítási- és nyugdíjjárulékot. Ma Magyarországon tömegek azért kényszerülnek a fekete vagy szürke foglalkoztatásba, mert vagy csak így képesek életben tartani kisvállalkozásukat, vagy mert a munkaadójuk csak így hajlandó alkalmazni őket. A munkavállalókat védő jogok ebben a rendszerben folyamatosan sérülnek, a politika pedig aktívan hozzájárul a jogok formális leépítéséhez. A szürke-, ill. a feketegazdaság akkorára nőtt, hogy az már komolyan gátolja az ország fejlődését, a kieső állami bevételek miatt pedig veszélyezteti az ország működőképességét.

■ A 4K! céljai

1) Fejlesztő állam

Az ország olyan mély gazdasági-társadalmi válságba került, amiből kizárólag a piaci folyamatokra hagyatkozva nem képes kilépni. A válság sikeres kezeléséhez és egy új fejlődési pálya kijelöléséhez határozott, aktív állami szerepvállalásra van szükség, amely irányt, stratégiát ad a magyar gazdaságnak.

A 4K! nem hisz abban a dogmában, hogy az ország fejlődését az szolgálja a legjobban, ha kiszolgáltatjuk a piacnak. Egy olyan fejlesztő államot kell létrehozni, ami szakmai és társadalmi egyeztetésen alapuló gazdaságfejlesztési stratégia alapján aktívan irányítja az ország pályáját.

A 4K! a gazdaságpolitikát nem a többi részpolitikától független ágként kezeli. A gazdaságpolitikának, a gazdaságfejlesztésnek összhangban kell lennie az állam teljes stratégiájával. A gazdaságpolitika szükségszerűen hatással van az összes részpolitikára, éppen ezért nem különíthető el azoktól. Az államnak átfogó gazdaságfejlesztési stratégiát kell kidolgoznia, ami magába foglalja az összes részpolitikát. A gazdaságfejlesztési stratégiának meg kell határoznia az állam legfontosabb célkitűzéseit, és a gazdaságpolitikának ezen célok elérését kell szolgálnia.

Ahhoz, hogy sikeres fejlesztő állam jöhessen létre, az államnak tulajdonosként a jelenleginél aktívabb szerepet kell vállalnia a gazdaság stratégiai ágazataiban. Egy sikeres gazdaságfejlesztési stratégiában szerepet kell vállalniuk az erős és hatékonyan működő állami vállalatoknak, amelyek növelik az állam bevételeit, és egy összehangolt fejlesztési irány keretében kapcsolódást nyújthatnak más hazai szereplőknek, így például a hazai szövetkezetek és KKV-k számára, pl. közös K+F-programok segítségével.

2) Hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégia, szakmai egyeztetésre építve

Az ország fellendítéséhez széles szakmai és társadalmi egyeztetésen alapuló, hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégiát kell létrehozni. A stratégia alapvető célja, hogy Magyarország kitörjön a jelenlegi félperifériás helyzetből, felszámolja a kettős gazdaságot, és a társadalom minden tagja számára garantálja a boldogulás lehetőségét Magyarországon.

a) A függés mérséklése

Szakítani kell a kudarcot vallott konvergenciamodellel, és az erre alapuló gyakorlattal, hogy a gazdaságpolitika szinte mindent a külföldi működőtőke Magyarországra vonzásának rendel alá. Magyarország ma túlzottan függ a nyugat-európai, azon belül is a németországi felvevőpiacoktól. Az egyoldalú függés mérsékléséhez diverzifikálni kell külgazdasági kapcsolatainkat és új gazdasági partnereket kell keresni (Latin-Amerika, Ázsia, Észak-Afrika, Balkán).

b) Kitorési pontok

A gazdaság fellendülését nem várhatjuk a multinacionális cégek beruházásaitól. Nem alapulhat az ország fellendülése olcsó munkaerőn és kiszolgáltatt munkavállalókon. A fejlődéshez a hazai állami és kis- és közepes vállalkozásokat erősebbé, versenyképessé kell tenni.

A gazdaságfejlesztési stratégiának ki kell jelölnie Magyarország kitorési pontjait. Ki kell jelölni azokat az ágazatokat, amelyekben Magyarország nemzetközi szinten is versenyképes lehet. Ezeket az ágazatokat az államnak minden lehetséges eszközzel támogatnia kell, beleértve a K+F-erőforrásokkal és az oktatással való összehangoltságot. A stratégiai húzóágazatok kijelölése világos útmutatást, hosszú távon kiszámítható üzleti környezetet jelentene a gazdasági szereplők számára. A kiszámítható üzleti környezet hiánya jelenleg komoly gátja a gazdaság bővülésének, a vállalkozók beruházásainak.

c) A bürokrácia csökkentése

A gazdaságfejlesztés egyik fontos feladata a túlburjánzott, nem hatékony bürokrácia leépítése, racionalizálása. Különösen fontos a vállalkozások életének egyszerűbbé tétele, a vállalkozások beindításának megkönnyítése. Egy hatékonyabb, egyszerűbben működő állam egyrészt költségcsökkentést jelent a költségvetés számára, másrészt levegőhöz juttatja a vállalkozásokat.

d) Átfogó korrupcióellenes harc

Az államnak hosszú távú korrupcióellenes stratégiát kell kidolgoznia. A közvagyon felelőtlen, korrump kezelésének a megakadályozása, a gazdaság kifelhéřítése, az adófizetők körének bővítése kritikus kérdés a gazdaság

fellendülése szempontjából. Állami megrendelések esetén alapelvnek tekintjük, hogy az adófizetők által befizetett közpénzt lehetőleg a köztulajdon és dolgozói tulajdon fejlesztésére, és nem magánprofittá kell fordítani. Közbeszerzési pályázatoknál ezért az átláthatóság feltételei mellett az állami tulajdonban és dolgozói tulajdonban levő cégek előnyt élveznek a magántulajdonban levő cégekkel szemben.

3) Egyszerű, kiszámítható, szolidáris adórendszer

a) A kettős gazdaság kártékony szerepe

A magyar gazdaság egyik legnagyobb problémája ma az, hogy az aktív dolgozók egy nagyon jelentős része nem fizet adót. A jelenlegi adórendszer egyrészt következménye a kettős gazdaságnak, másrészt konzerválja is azt. A magas adóterhekre ugyanis azért van ma szükség, hogy a szürke-, ill. feketegazdaság miatt kieső adóbevételeket pótolni lehessen. Ugyanakkor a magas adóterhek tovább gyengítik az adófizetési hajlandóságot és így fenn tartják a feketegazdaságot. Az adórendszerrel kapcsolatos legfontosabb célkitűzés a fehérités, vagyis az adófizetők számának növelése.

A magas adóterhek mellett a rossz magyarországi adófizetési morál egyik oka az adórendszerrel, az állammal szembeni bizalmatlanság. Ezt a bizalmat helyre kell állítani az adóbevételek mindenki számára átlátható felhasználásával, a lokális adók szerepének növelésével. A bizalom növelése és a kiszámíthatóság erősítése érdekében hosszú távú adóreformtervet kell készíteni. Szakítani kell az elmúlt évek kapkodó adópolitikájával, amely a folyamatos és kiszámíthatatlan változásokkal tovább rontotta az adórendszerrel szembeni bizalmat. Ugyancsak fontos szempont az adórendszer egyszerűsítése, mellyel az elmúlt húsz év adópolitikája a mai napig adós maradt. Az adófizetési hajlandóság és a foglalkoztatottság növelése érdekében elsősorban a munkáltatói járulékok csökkentését kell célul kitűzni.

b) Szolidáris adórendszer

Az adórendszer egyik funkciója a szolidaritás erősítése, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése. Ezt a funkciót az egykulcsos adó nem jól látja el, hiszen tovább növeli a jövedelemkülönbségeket, ráadásul a sajátos hazai gazdasági-társadalmi viszonyok miatt nem képes növelni az adófizetési

hajlandóságot. Az egykulcsos adórendszerrel igazságosabb a progresszív személyi jövedelemadó. Ugyancsak igazságosabbá teszi az adórendszert a vagyoni típusú adók szerepének növelése.

4) Az államadósság csökkentése

a) Az államadósság csökkentése nem lehet egyenlő a megszorításokkal

Magyarország hatalmas államadóssága egyrészt kiszolgáltatottá teszi az országot a világgazdaság turbulenciáinak, másrészt gátolja a gazdasági növekedést. Ezért az államadósságot csökkenteni kell, illetve azon belül a külső államadósság magas arányán változtatni kell. Ugyanakkor az elmúlt 20 év folyamatos megszorításai ebben az ügyben nem vezettek eredményre, viszont növelték a társadalmi különbségeket és rontották a gazdaság növekedési teljesítményét. A továbbiakban el kell kerülni, hogy az államadósság csökkentése a szociális ellátórendszer leépítésével és az állami vagyon privatizációjával legyen egyenlő.

b) Az államadósság csökkentésének más formái

Egy olyan gazdaságpolitika, amelyben az állam a gazdaság fejlesztésében állami cégek által aktív szerepet vállal, növeli a bevételeket és hozzájárulhat az államadósság csökkentéséhez. Az államadósság csökkentéséhez szükséges a gazdaság kifehéritése, vagyis az állam adóbevételeinek növekedése. Az állam jelenlegi veszteségeit csökkenteni kell. Ma pazarlóan, nem hatékonyan működik az állam, ami egyrészt rontja a gazdaság teljesítményét, másrészt túlzott költségterheket jelent az ország számára. Egy racionálisan felépített, hatékonyan működtetett államigazgatással, a közpénzek szigorúbb ellenőrzésével jelentős költségeket takaríthatna meg az állam, csökkentve vele a költségvetés kiadási oldalát és így az államadósságot.

5) Állami tulajdonban tartott közszolgáltatások

a) A közszolgáltatás társadalmi, és nem piaci funkció

A közszolgáltatásokat, melybe beletartozik az energiaszolgáltatás, az egészségügyi ellátás, az oktatás, a nyugdíjrendszer, valamint a közösségi közlekedés, az állam nem adhatja ki a kezéből és nem hagyhatja, hogy a piaci folyamatok határozzák meg működésüket. Az államnak kiemelt feladata,

hogy a közszolgáltatásokat racionalizálja és működésüket hatékonyabbá tegye. Azokon a területeken, ahol az állam a korábbi években bizonyos közszolgáltatásokat már privatizált, az állam lehetőségeit figyelembe véve meg kell vizsgálni az állami-közösségi tulajdon visszaállításának lehetőségét.

b) A nyugdíjak problémájának társadalmi megoldása

A duális gazdaság egyik következménye, hogy jelenleg a magyar nyugdíjrendszer tágabb értelemben fenntarthatatlan, hiszen a szürke-, ill. feketegazdaságban dolgozó tömegek nem lesznek jogosultak nyugdíjra, hiszen aktív időszakukban nem fizetnek nyugdíjjárulékot. Éppen ezért Magyarországon a nyugdíjrendszerrel kapcsolatos legfontosabb kihívás a legális munkavállalók számának növelése, vagyis hogy minél szélesebb kör fizessen nyugdíjjárulékot, minél többen járuljanak hozzá a közszolgáltatások költségeinek viseléséhez.

A hazai nyugdíjrendszer másik hatalmas kihívása a társadalom előregedése, hiszen egyre kevesebb aktív munkavállalónak kell megtermelnie egyre több nyugdíjas ellátását, ami nagyon komoly terhet jelent már most is az állam számára. Ezért egy aktív, vállalatokat tulajdonló állam szükség esetén a tulajdonában lévő vállalatok bevételeinek egy részét is a nyugdíjkiadásokra fordíthatja.

A fenntartható és hatékony állami nyugdíjrendszer működtetése mellett az államnak feladata az is, hogy aktívabban részt vegyen az idősgondozásban és ne hagyja magára az idős embereket. Ebbe beletartozik az is, hogy állami programok, társadalmi munkalehetőségek segítségével biztosítani kell a nyugdíjasok számára a lehetőséget, hogy ne szakadjanak ki a társadalomból, ne veszítsék el szociális kapcsolataikat.

c) Az oktatás összehangolása a gazdasággal

Az oktatási rendszer átalakítását össze kell hangolni a gazdaságfejlesztési stratégiával. A kutatás-fejlesztés az egyik olyan terület, ahol összeérhet a gazdaságfejlesztés és az oktatás. Egy jól megszervezett, hosszú távra tervező K+F-rendszer mind az oktatás, mind a hazai vállalkozások számára kitörési pontot jelenthet. Magyarországon a mezőgazdasághoz hasonlóan mind az egészségügynek, mind az oktatásnak jó adottságai vannak, a szocializmus által kialakított infrastruktúra, bár részben leépült, még nem került privatizálásra. Jelenleg azonban egyrészt forráshiányosan, másrészt nem

hatékonyan működnek, így nem képesek megfelelően ellátni funkcióikat. A jelenleginél hatékonyabb, racionálisabban megszervezett egészségügy és oktatás az alapvető funkcióin túl nemzetközi összehasonlításban is versenyképesé, és így exportcikké válhat.

d) A közösségi közlekedés fejlesztése

A rendszerváltás óta a közlekedésfejlesztés túlnyomórészt a közúthálózat bővítésére koncentrált, szinte teljesen elhanyagolva a vasúti közlekedést és a vízi közlekedést. A 4K! ezen a gyakorlaton változtatni szeretne, és fontos célkitűzésként tekint ezen területek fejlesztésére. A 4K! emellett fejlesztené a városi közösségi közlekedést, és a közösségi közlekedés használatára ösztönözné a városlakókat.

6) Átfogó társadalmi egészségprogram

A hazai egészségügyi rendszerben az elmúlt 20 évben valódi reformok nem történtek, a mindenkori kormányok folyamatosan vonták ki az állami forrásokat a területről. A végeredmény mára egy korrupcióval átítított, egyszerre pazarló és alulfinanszírozott magyar egészségügy lett. Az egészségügy ma Magyarországon sok esetben nem képes ellátni funkcióit, miközben a társadalomnak - a költségvetés terhein, a hálapénzen és a magánellátáson keresztül - rengeteg pénzébe kerül.

Az egészségügy helyzetének javítása szempontjából kulcsfontosságú az orvosok elvándorlásának megállítása, illetve visszafordítása. Ezt hosszú távon is kiszámítható életpályamodell létrehozásával, és az egészségügyön belül meglévő hatalmas tényleges bérkülönbségek kiegyenlítésével lehet elérni.

Az egészségügy megújulását nem bízhatjuk a piacra, abban az államnak főszerepet kell játszania. Az államnak nem szabad kivonulnia az egészségügyből, új források bevonása mellett fel kell számolnia a pazarlást és a hálapénzrendszert.

Az állam szerepe az egészségügyben nem csak az egészségügyi infrastruktúra fenntartása, hanem egy átfogó társadalmi egészségprogram létrehozása, aminek az egészséges étkeztetés, a tömegsport lehetőségeinek biztosítása és a környezetpolitika is a részét képezi.

7) Az oktatás színvonalromlásának megállítása

Az egészségügyhöz hasonlóan az oktatási rendszerből is folyamatosan vonták ki a forrásokat az elmúlt 20 évben. A hazai oktatási rendszert ki kell mozdítani jelenlegi lepusztult állapotából és minél hamarabb meg kell állítani a színvonal folyamatos romlását. Ebben az egyik legfontosabb feladat a pedagógusok anyagi megbecsülésének radikális javítása és számukra kiszámítható életpályamodell nyújtása, hiszen csak így akadályozhatjuk meg a pályaválasztásnál jelentkező kontraszelekciót.

Az oktatási rendszerrel kapcsolatos egyik legfontosabb elvárás, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen, hiszen a társadalmi mobilitás egyik kulcsa a széles rétegek számára elérhető, magas színvonalú közoktatás.

A finanszírozás mellett az oktatási rendszer maga is megújulásra szorul. A mostani oktatási rendszer ugyanis nem készíti fel a 21. századi életre a diákokat, nem juttatja őket olyan tudáshoz, amellyel helyt állhatnának a mai környezetben. Amellett, hogy az oktatási rendszert össze kell hangolni az ország átfogó gazdaságfejlesztési stratégiájával, az oktatást a jelenleginél sokkal gyakorlatiasabbá kell tenni.

8) Szemléletváltás a lakáspolitikában: bérlakásrendszer

a) A legértékesebb vagyontárgy: sebezhető felület

A lakáspolitikát Magyarországon különösen fontos terület, hiszen amellett, hogy az emberek egyik legalapvetőbb szükségletét, a lakhatásukat befolyásolja, a lakás az emberek többségének legértékesebb vagyontárgya is egyben.

A rendszerváltás után az embereket sok esetben behajszolták a lakástulajdonlásba azzal, hogy sok esetben áron alul megvásárolhatták a szocializmus idején az állam tulajdonában lévő lakásokat. Az állam megszabadult a lakásállomány fenntartásának terheitől, azonban sok tulajdonos a lakás megvásárlása után nem volt képes az ingatlanokat fenntartani, karbantartani. A rendszerváltás utáni kormányok lakáspolitikája ezek után kizárólag a lakástulajdon megszerzésének támogatására korlátozódott először támogatott hitelekkel, később a devizahitelezés felelőtlen engedélyezésével. Ennek a következménye az, hogy Magyarországon nem alakult ki

bérlakásrendszer, és európai összehasonlításban rekordmagas a saját tulajdon aránya. Vagyis az emberek jelentős részének szinte az összes vagyona passzívan áll a lakóingatlanokban, így azt nem tudják vállalkozásra, gyarapodásra fordítani.

b) A lakhatás közösségi biztosítása

Az elmúlt 20 év lakáspolitikájának végeredménye egy borzalmas állapotban lévő lakásállomány, több százezer csődbe ment és megalázott család, és a devizahitelek miatt sebezhetővé vált gazdaság. Mindezek miatt új lakáspolitikára van szükség, ami a magántulajdon helyett erősíti a közösségi bérlakások szerepét, szigorúan szabályozza a lakásbérlet feltételeit, a mostaninál sokkal erősebben védve mind a bérlőt, mind a bérbeadót.

9) A mezőgazdaság megőrzése hazai tulajdonban

a) Élelmiszer- és vízbiztonság

A mezőgazdaság és a vízgazdálkodás szerepe a 21. században kiemelten fontosá vált. Az élelmiszerellátás és az élelmiszerbiztonság az egyik legégetőbb probléma lesz a következő évtizedekben. Magyarország adottságai ezen a téren kiemelkedően jók, azonban ezeket jelenleg nem használjuk ki hatékonyan. Alapvető cél, hogy a hazai mezőgazdaság minél inkább ki tudja szolgálni a hazai élelmiszeripart, minél nagyobb mértékben ki tudja szolgálni Magyarország élelmiszerszükségeit, úgy, hogy az ország lehetőleg ne szoruljon importra ezen a területen. Mind az élelmiszerbiztonság, mind az élelmiszerellátás szempontjából fontos, hogy Magyarország független és lehetőség szerint minél inkább önellátó legyen.

b) A köztulajdon és társadalmi tulajdon megőrzése

Ma Magyarországon a mezőgazdaság alacsony hatékonyságának egyik oka a birtokszerkezet túlzott elaprózottsága: túlságosan sok kicsi, nem életképes birtokon folyik ma gazdálkodás. Az agrárpolitika feladata, hogy határozott szabályozási környezettel hatékony, versenyképes birtokszerkezetet alakítson ki. A meglévő adottságokat figyelembe véve egy hatékony mezőgazdaság nemzetközi szinten is versenyképes tud lenni. Illúzió lenne azt gondolni, hogy a mezőgazdaság Magyarország húzóágazatává válhat, azonban reális lehetőség, hogy exportképes, prosperáló szektora legyen a magyar gazdaságnak.

A mezőgazdaság helyzete azért is különleges, mert mára az oktatás és az egészségügy mellett ez az egyik olyan szektor, ahol meghatározó a hazai tulajdon aránya és ahol még jelentős az állami tulajdon szerepe is. Ezt az állapotot, vagyis az állami-közösségi tulajdon és a hazai tulajdon szerepét hosszú távon is fenn kell tartani, a meglévő eszközökkel erősíteni kell. A hazai tulajdon erősítése és a hatékony birtokszerkezet elérése érdekében az államnak ösztönöznie és támogatnia kell a szövetkezetek létrehozását.

10) Az energiafüggés csökkentése

Az energiapolitikában konszenzuson alapuló, hosszú távú energiastratégia létrehozására van szükség. Alapvető cél az energiaimport-szükségletünk ésszerű minimalizálása, az importon belüli diverzifikáció és a megújuló energiaforrások szerepének növelése. Emellett kiszámítható, a költségvetés számára hosszú távon fenntartható energiahatékonyság-javító programot kell létrehozni a háztartások számára. Mennyiségi lakáshiány nincs ugyan Magyarországon, azonban energiahatékonyság szempontjából a hazai lakásállomány jelenleg borzalmas állapotban van.

„Ha a kisebb nemzetek a nagyhatalmak általi elnyeletéstől meg nem óvhatnak, Európában nem lesz szabadság, nem lesz nyugalom.”

— Kossuth Lajos

Önálló külpolitika

■ Alapelvek

Magyarország, mint közösség csak akkor tudja biztosítani lakói számára az önrendelkezés lehetőségét, ha maga a közös otthon is rendelkezik függetlenséggel és döntési szabadsággal.

A 20. századi magyarországi elitek történelmi bűne, hogy az országot mindig csatlós szerepre kárhoztatták, és ezt a szerepet egy hamis illúzió formájában kommunikálták a társadalom felé. Mindegyik rendszer ismert propagandaeleme volt, hogy mi, magyarok „végre először a győztesek oldalára kerültünk”. Ez a szöveg jelent meg a második világháború alatt, a beharangozott német győzelem kapcsán, a szocializmus idején a „baráti-testvéri” Szovjetunió, mint „legyőzhetetlen úrnagyhatalom” szövetségével kapcsolatban, a rendszerváltás után pedig ugyanezzel találkoztunk a NATO- és az EU-csatlakozás propagandájában.

Ez a „szövetség” sohasem valódi szövetséget, hanem teljes politikai, gazdasági és kulturális alávetettséget jelentett, aminek automatikus velejárója volt az éppen adott „szövetségesünk” intézményrendszerének, szokásainak, világnézetének és értékrendjének kritikátlan átvétele, szolgálai utánzása és átültetése, ami a helyi sajátosságok figyelmen kívül hagyásából adódóan mindig eleve kudarcra volt ítélve. Ezekből a „szövetségekből” mindig csak kevés haszon származott, viszont Magyarországot megfosztották belső szabadságától: az önálló gondolkodástól, a kezdeményezőképtenségtől, az újító szellemtől, a kreativitástól.

Ez a felfogás és attitűd nem csak megalázó Magyarországra nézve, hanem működésképtelen is. A történelem során nagyban hozzájárult veszteségeink növeléséhez, mivel olyan gondolkodásmódot érvényesítettek, amely védtelenné, kiszolgáltatottá tette az országot, megfosztotta a rugalmasabb és pragmatikusabb gondolkodástól, és ezzel csökkentették a túlélési képességét.

Az „örök vesztes” szerep csak részben tudható be a geopolitikai helyzetnek vagy más külső körülménynek, az legalább annyira következik a mindenkori hazai elitek önző és rövidlátó politikájából, amely a saját csoportérdekét közérdekként tüntette fel, és hozzákötötte az ország sorsát ahhoz a hatalomhoz, amelyben a saját maga védelmezőjét látta.

Ennek a látásmódnak az alternatívája nem a nacionalista bezárkózás és a hamis magyar kiválasztottságtudat, hanem egy rugalmas és adaptív gondolkodás, más szóval: egy hatékonyabb nemzeti érdekérvényesítés.

Magyarországnak a külpolitikáját arra a tényre kell alapoznia, hogy a körülötte lévő világgal szoros kapcsolatban lévő kis ország. Fel kell adnia mind a bezárkózás illúzióját, mind a régi nagyhatalmi ábrándjait. A kis területből és kis népességszámból azonban nem a passzív csatlóspolitikát követhetik, hanem egy Magyarország érdekeit a nagy hatalmi tömbök között érvényesítő, az önálló mozgásteret bővítő pragmatikus külpolitika és az érdekek kölcsönös figyelembe vételére törekvő szövetségkeresés.

■ A probléma

1) Az euro-atlanti konvergencia ígérete nem teljesült

A magyar külpolitikában 1989 óta megkérdőjelezetlen irány, hogy minden eszközzel az euro-atlanti geopolitikai centrumhoz próbálunk közeledni, és az ott megszülető döntéseket kritika nélkül követjük. Az ezzel járó ígéret az volt, hogy ha mindent megteszünk az integrációért, valamikor majd egyenlő partnerek leszünk a világ uralkodó erői közt.

Ez az ígéret nem teljesült. Nem kerültünk be a világgazdasági rendszer nyugati centrumországai közé, a közeledés az ígért haszon helyett csak másodlagos gazdasági és politikai szerepet engedett nekünk. Az EU- és NATO-tagságunk mindeddig csak passzív követést jelentett, érdemi beleszólásunk a döntésekbe nem volt. Ahelyett, hogy az itthoni életszínvonal közeledett volna a nyugat-európaihoz, távolodott tőle, pedig a gazdasági integráció egyre szorosabb lett. A mi integrációnk haszna Nyugaton csapódott le.

2) A világgazdaság válságban és átalakulóban van

A világban egy olyan óriási átrendeződés kezdődött el, amely a nyugati országok által dominált világgazdasági rendszert a 2008-ban kezdődött világgazdasági válsággal minden bizonnyal át fogja alakítani, és a változásokat csak súlyosítani fogják a klímaváltozással, ökológiai válsággal, energiaválsággal kapcsolatos következmények.

■ A 4K! céljai

1) Szakítás Kompmagyarország ideájával

Szakítani kell azzal a magyar külpolitikai hagyománnyal, hogy a Kelet és Nyugat közt ingázó Kompmagyarország történelmi hagyományát, amelyet a magyar belpolitikai törésvonalak konzerváltak, kivetítsük az egész világra, és eszerint szabjuk meg a külpolitikánkat.

A világban a 2008-as válsággal, a dollár és euró válságával, Kína és Latin-Amerika gazdasági emelkedésével olyan változások zajlanak le, amelyeket nyitott szemmel és globális viszonyukban kell látnunk, és azokhoz képest kell meghatározni a saját pozíciónkat.

2) Rugalmas mozgástér kialakítása a változó világrendben

A nyugati integráció nem csak azért nem lehet az egyetlen célunk, mert az integráció eddigi évei nem bizonyultak előnyösnek, hanem azért sem, mert a jelenlegi válsággal az EU és az USA pozíciója megingott. A világgazdaság mai átalakulása várhatóan a globalista integrációt jósoló elképzelésekkel ellentétben a régiós ellentéteket és az erőforrások fölötti konfliktusokat fogja előtérbe hozni.

Egy változó világrendben Magyarországnak, mint kis országnak nem érdeke passzív csatlósként hozzákötnie magát semelyik nagy érdekszférához. Az ország érdeke az, hogy minél nagyobb és rugalmasabb mozgástere legyen olyan kapcsolatok megkötésére, amelyek mindkét oldalon előnyösek, és az ország jövője szempontjából gyümölcsözőek.

3) Új külkereskedelmi kapcsolatok építése

Kis gazdaságként Magyarország a belső piac erősítése mellett is exportlehetőségeitől fog függeni. Ma a külkereskedelmünk nyolcvan százalékát az EU-val bonyolítjuk, ami indokolatlanul nagy függést jelent.

A magyar diplomáciának aktívan kell dolgoznia azon, hogy Magyarország külkereskedelmi kapcsolatait diverzifikálja, és hogy új együttműködéseket és exportlehetőségeket találjon a hazai termelés számára a korábban harmadik világgént számon tartott régiókban.

4) Régiós szövetségkötés

Régiós szempontból szakítanunk kell azzal a hibásnak bizonyult stratégiával, hogy kelet-európai országokként egymás ellen versenyzünk a nyugati magállamok kegyeiért. Ez a versengés nem szolgálta jól ezeknek az országoknak az érdekeit. Mindannyiunk érdeke a kölcsönös előnyökre épülő régiós gazdasági kapcsolatok megerősítése és egy régiós tárgyalóképesség kialakítása olyan ügyekben, amelyek hasonlóan érintenek minket.

Emiatt sem tartjuk helyesnek azt a gyakorlatot, hogy aktuális belpolitikai harcok mentén Magyarország konfliktust gerjeszt a szomszédos államokkal a határon túli magyarság ügyére hivatkozva. A határon túli magyarság támogatását a régiós szövetségekkel harmóniában kell megvalósítani.

5) Egy többpólusú világrend támogatása

Hosszú távon Magyarország külpolitikai érdeke az, hogy a világrend többpólusúvá váljon és az is maradjon, elkerülve egy esetleges teljes keleti centralizációt vagy egy hidegháború jellegű kétpólusú rend kialakulását. Egyértelmű érdekünk, hogy a világrend a korlátlan piacot és a magánérdeket szolgáló jelenlegi rendszertől az egyes országok állampolgárai által ellenőrzött politikai rendszerek fele mozduljon el, amelyek a közérdek szempontjaira épülnek, és érdemi választ keresnek a jelenlegi gazdasági berendezkedés ökológiai és társadalmi katasztrófával fenyegető következményeire. Támogatjuk azokat a törekvéseket, amelyek ebbe az irányba hatnak.

*„...mindig és mindenütt
maguk a polgárok, és pedig
a vagyontalan munkások
oltalmazták a szabadságot,
vagy szerezték vissza, ha az
már elveszett vala...”*

— Táncsics Mihály

Tartalomjegyzék

1 A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG PROGRAMJA

6 A PROGRAM ALAPJA: A PATRIOTIZMUS

7 A TÖRTÉNELMI HELYZET: A HARMADIK KÖZTÁRSASÁG KUDARCA

8 ■ SZÉTESŐ TÁRSADALOM

9 ■ A HARMADIK KÖZTÁRSASÁG BUKÁSA: AZ ORBÁN-RENDSZER

10 ■ A KIÚT MAGYARORSZÁG VÁLSÁGÁBÓL: ÚJ FEJLŐDÉSI PÁLYA ÉS NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG

14 A KÖZTÁRSASÁG ÚJRAALAPÍTÁSA

14 ■ A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG MEGTEREMTÉSE

14 1) Alapelvek

15 2) A probléma

16 3) A 4K! céljai

18 ■ A KÖZÖSSÉG HELYREÁLLÍTÁSA

18 1) Alapelvek

18 2) A probléma

18 3) A cigányok

20 4) A határon túli magyarok

21 5) A bevándorlók

24 ÚJ FEJLŐDÉSI PÁLYA

24 ■ ALAPELVEK

24 1) A gazdasági fejlődés nem történhet a társadalom kárára

24 2) A munkavállalók jogai

25 3) A köztulajdon és a dolgozói tulajdon szerepe

25 4) Fenntarthatóság: a környezetvédelem nem részpolitika

26 ■ A PROBLÉMA

26 1) Nem közeledünk a Nyugathoz

26 2) A külföldi befektetések nem állították fejlődési pályára az országot

27 3) A neoliberais világgazdasági modell megbukott

27 4) Magyarországon kettős gazdaság szerkezet alakult ki

28 ■ A 4K! CÉLJAI

- 28 1) Fejlesztő állam
- 28 2) Hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégia, szakmai egyeztetésre építve
- 30 3) Egyszerű, kiszámítható, szolidáris adórendszer
- 31 4) Az államadósság csökkentése
- 31 5) Állami tulajdonban tartott közszolgáltatások
- 33 6) Átfogó társadalmi egészségprogram
- 34 7) Az oktatás színvonalromlásának megállítása
- 34 8) Szemléletváltás a lakáspolitikában: bérlakásrendszer
- 35 9) A mezőgazdaság megőrzése hazai tulajdonban
- 36 10) Az energiatartalom csökkentése

40 ÖNÁLLÓ KÜLPOLITIKA**40 ■ ALAPELVEK****41 ■ A PROBLÉMA**

- 41 1) Az euro-atlanti konvergencia ígérete nem teljesült
- 41 2) A világgazdaság válságban és átalakulóban van

42 ■ A 4K! CÉLJAI

- 42 1) Szakítás Kompmagyarország ideájával
- 42 2) Rugalmas mozgástér kialakítása a változó világrendben
- 42 3) Új külkereskedelmi kapcsolatok építése
- 43 4) Régiós szövetségkötés
- 43 5) Egy többpólusú világrend támogatása

